

Forum MNE

FORUM MLADI I NEFORMALNA EDUKACIJA

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2019

www.forum-mne.com

FORUM MLADI I NEFORMALNA EDUKACIJA

(Forum MNE, www.forum-mne.com) je aktivna u Crnoj Gori od 2002. prvo kao PRONI Institut za socijalnu edukaciju mladih, potom kao Forum Syd, a od 28. marta 2007. godine kao **Forum MNE**. Tada je, odlukom osnivačke skupštine **Foruma MNE** i odbora Forum Syd iz Švedske, prerastao u lokalnu organizaciju iz međunarodnog projekta. **Forum MNE** radi na polju razvoja lokalnih strategija za razvoj zajednica kroz neformalno obrazovanje i omladinski rad.

Od osnivanja, donator koji je podržavao najveći dio programa je **SIDA** – švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju. Od 2006. godine **Forum MNE** je ostvario saradnju sa velikim brojem međunarodnih i nacionalnih donatora kao što su **ERSTE fondacija, Evropska komisija, Fondacija braće Rokfeler, Savjet Evrope, Balkanski forum za demokratiju**, a istovremeno započeo proces umrežavanja kako na lokalnom, tako i nacionalnom i evropskom nivou.

Tokom 2019. godine, organizacija je zapošljavala šest osoba, i imala mrežu od 384 omladinskih radnika, a pored dosadašnjih volontera, Forumu se priključilo još 20 mladih aktivnih članova. **Forum MNE** obavlja svoje djelatnosti u Podgorici, na adresi Bratstva i jedinstva 4. Organizacijom upravlja odbor sastavljen od pet članova. Skupštinu organizacije čine predstavnici mladih ljudi/grupa mladih s kojima **Forum MNE** radi, partnerskih organizacija civilnog društva i državnih institucija.

Organizacija ima razvijena pravila i procedure o upravljanju ljudskim resursima, zaštiti djece, osiguranju kvaliteta omladinskog rada u zajednici, razvoju mreže volontera, organizovanju interkulturalnih obrazovnih razmjena mladih i volontera i organizovanju omladinskih kampova. **Forum MNE** ima jasne finansijske procedure i razvoj programa zasniva na participativno razvijenim dugoročnim strateškim planovima.

Vizija Foruma MNE je:

Pravedno i miroljubivo društvo čijem razvoju doprinose aktivni mladi građani.

Misija Foruma MNE je:

Forum MNE je organizacija koja ostvaruje svoju viziju pružajući podršku razvoju mladih ljudi u svjesne, odgovorne i aktivne pojedince i građane sposobne da prepoznaju, traže i ostvaruju svoja prava i doprinose razvoju miroljubivog i pravednog društva.

Mi razvijamo i sprovodimo programe i projekte koji promovišu: **neformalno obrazovanje, omladinski rad** u zajednici, **omladinski aktivizam**, vrijednosti EU i demokratiju, **dječja i ljudskih prava i omladinsku politiku**. Trudimo se da svi naši programi doprinose održivom razvoju, a da naše poslovanje bude društveno odgovorno.

Forum MNE sprovodi sve programe u skladu sa svoja

3 strateška pravca:

- Zagovaranje i lobiranje za bolji položaj mladih;
- Priznavanje i prepoznavanje neformalnog obrazovanja;
- Jačanje međunarodne saradnje.

I to kroz sljedeće programe:

Omladinski rad (omladinski klubovi, omladinski radnik, omladinski aktivista, volonterizam, programi omladinskog rada)

Javne politike (strategije za mlade, zakon o mladima, zapošljavanje mladih, obrazovni program i obuke za nastavnike).

Održivi razvoj/socijalno preduzetništvo (društvena i građanska odgovornost)

Sadržaj

1. Programi Foruma MNE	05
1.1. Javne politike	05
1.2. Omladinski rad	06
1.3. Održivi razvoj / socijalno preduzetništvo	17
2. Partnerstava	19
3. Ostale aktivnosti	20
4. Finansijski pregled i pregled donatora – 2019. godina	22
5. Tim Foruma MNE	23

Elvira Hadžibegović Bujanja

Izvršna direktorka

Dragi mladi ljudi, partneri, donatori, građani i građanke,

Pred vama se nalazi godišnji izvještaj Foruma MNE za 2019. godinu, našu sedamnaestu godinu postojanja i rada.

2019. godina je bila jedna od možda najzahtjevnijih godina u modernoj istoriji Foruma MNE. Radili smo na različitim tematskim i geografskim frontovima i djeluje nevjerovatno šta smo sve uspjeli.

Naš regionni projekta za Zapadni Balkan **Zajednice na prvom mjestu: Pokretanje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma od prevencije do reintegracije** je tokom ove godine dostigao svoj vrhunac! Edukacije su se simultano dešavale u svih šest zemalja Zapadnog Balkana, radilo se na umrežavanju sa državnim strukturama u svakoj od zemalja. Civilno društvo postaje partner u borbi i prevenciji nasilnog ekstremizma. Naš model smo čak predstavili našim kolegama iz Azije, koji su na putu ka kreiranju novih praksi u polju prevencije, na konferenciji u Ulaanbataru, Mongolija.

Mladi ljudi su nezamjenjivi i uradićemo sve da budu sigurni i razvijaju se u bezbjednom okruženju.

Radili smo naporno na programima i na našim partnerstvima, od kojih izdvajamo Dijalog za budućnost, u sklopu kojeg smo sagledali kakvo bi društvo bilo po mjeri mladih. Interkulturalne razmjene, ove godine su obilježile velike finansijske poteškoće, ali nesmetano mladi ljudi su doživjeli nezaboravno iskustvo i naučili važne životne lekcije. Interkulturalizam je nešto sasvim drugačije u teoriji u odnosu na pravi život. Tek onda, kad ste živjeli skupa bar dvije nedjelje, smatraju oni, možete da kažete da počinjete da razumijete! Kako sebe tako i druge.

Oprobali smo se u sedmoj umjetnosti pa smo već stalan partner filmskom festivalu Seanema. Mladi posmatraju, daju mišljenje i stvaraju.

Ponosni smo da kažemo da smo registrovali *Privatnu ustanovu Forum mladi i neformalna edukacija u oblasti obrazovanja odraslih*. Čiji primarni cilj jeste akreditacija naših omladinskih aktivista. O njihovom festivalu pročitajte u nastavku.

Veliku zahvalnost, kao i svake godine, dugujemo *mladim ljudima* koji su nam ukazali *povjerenje i čast da budemo dio njihovog razvojnog puta*. Hvala vam!

Takođe, željela bih da istaknem da je Forum MNE organizacija otvorenog tipa, pa ste tako više nego dobrodošli da nas posjetite, pišete i podijelite sa nama svoju viziju našeg društva koje u potpunosti odgovara na potrebe mladih ljudi i pruža im neophodnu podršku na njihovom putu ličnog i socijalnog rasta i razvoja.

Srdačno,

Elvira

Izvršna direktorka

elvira.hb@forum-mne.com

1. PROGRAMI FORUMA MNE

1.1. PROGRAM JAVNE POLITIKE

Cilj programa javne politike je da doprinese razvoju omladinske politike i utiče da obrazovna politika ponudi djeci i mladima vještine koje će im koristiti u svakodnevnom životu i pomoći da postanu konkurentni na tržištu rada. I tokom 2019. godine, Forum MNE je aktivno radio na razvoju projekata u sklopu programa javne politike, a u skladu sa vizijom svoje organizacije tj. razvijao i implementirao prvenstveno projekata koji se odnose na mlade i obrazovanje.

U okviru programa javne politike, Forum MNE radi u nekoliko polja: učešće na događaju za izradu nacrtu akcionog plana za implementaciju strategije za mlade za period 2020-2021, obrazovni programi, monitoring javnih politika i obuke za nastavnike, a radi i u sklopu NOT-a (Nacionalnog operativnog tima).

U cilju intenziviranja praćenja implementacije Akcionog plana, Biro za operativnu koordinaciju, čiji je koordinator ministar unutrašnjih poslova, gospodin Mevludin Huhodžić, formirao je tijelo – Nacionalni međuresorni operativni tim za praćenje sprovođenja Akcionog plana za implementaciju Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma (NOT). Njega čine 22 predstavnika državnih organa, organa državne uprave, Vrhovnog suda, Vrhovnog državnog tužilaštva, organa uprave, javnih ustanova i nevladinih organizacija. Forum MNE je jedna od dvije nevladine organizacije u ovom timu. Tim redovno zasijeda i odlučuje o akcijama iz polja prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije.

U cilju kvalitetnijeg i efikasnijeg rada, u okviru NOT-a, formirano je i sedam radnih grupa (RAN grupe – Radicalization Awareness Network), a Forum MNE je aktivan član u grupi za obrazovanje i mlade.

Takođe, Forum MNE je član Tima za pomoć i zaštitu, koji je obrazovan na inicijativu NOT-a, Biro za operativnu koordinaciju, u maju mjesecu 2019. godine, a čine ga predstavnici: Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja, Ministarstva prosvjete, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, jedinica lokalne samouprave i nevladinog sektora.

Koordinatorica Foruma MNE programa za mlade je u inicijalnom odboru Mreže za mlade Crne Gore. Mreža za mlade je organizacija, odnosno savez nevladinih organizacija/udruženja koje sprovode omladinsku politiku. U 2019. na sastancima radne grupe započeta je priprema statuta, pravilnika i ostale dokumentacije potrebne za formiranje jednog ovakvog udruženja.

Forum MNE je član Mreže organizacija za borbu protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama, koja je osnovana 26. jula 2018. godine u okviru projekta Koalicija protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama, čiji je glavni cilj stvaranje zaštitnih mehanizama za učenike osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori. Misija Mreže je razvijanje podržavajućeg okruženja bez nasilja zasnovanog na razumijevanju i prihvatanju različitosti među učenicima.

1.2. PROGRAM OMLADINSKI RAD

Forum MNE smatra da omladinski rad obuhvata aktivnosti i programe zasnovane na metodama i principima neformalnog obrazovanja sa ciljem da potpomogne razvoj mladih ljudi u svjesne, odgovorne i aktivne članove zajednice radeći na stvaranju uslova za ostvarivanje njihovih punih potencijala.

Takođe, omladinski rad koji **Forum MNE** sprovodi u Crnoj Gori zasnovan je na istraživanjima potreba mladih realizovanih u saradnji sa ostalim organizacijama, institucijama i službama koje mogu pomoći u identifikaciji potreba i problema mladih, kao i u iznalaženju mogućih rješenja.

Ovaj program se sprovodi kroz sljedeća polja i projekte: otvaranje i podrška otvaranju **omladinskih klubova, prepoznavanje profesije omladinski radnik/ca, zanimanje omladinski aktivista, volonterizam, obrazovne razmjene za mlade i od 2015. godine prevencija nasilnog ekstremizma kod mladih ljudi. U 2019. godini, jedno od najvećih dostignuća je i registrovanje Privatne ustanove Forum mladi i neformalna edukacija u oblasti obrazovanja odraslih. Primarni cilj jeste akreditacija naših omladinskih aktivista koji će na kvalitetan način raditi sa mladima i za mlade.**

1.2.1. Zajednice na prvom mjestu: Pokretanje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma od prevencije do reintegracije

Tokom 2019. godine u okviru različitih komponenti projekta realizovane su brojne aktivnosti na državnom i regionalnom nivou.

U cilju održavanje redovne komunikacije i saradnje sa organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim akterima u oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma Forum MNE je organizovao:

- Predstavljanje izvještaja Civilno društvo u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma. Događaj je organizovan u Podgorici, 11. februara 2019. god, a izvještaji se nalaze na sajtu Foruma MNE (www.forum-mne.com).
- Dvodnevnu nacionalnu radionicu: Identifikacija potreba za uspješno sprovođenje programa u oblasti P/SNE. Radionica je održana u Podgorici 27. i 28. marta i poslužila je kao osnov za kreiranje programa izgradnje kapaciteta za organizacija civilnog društva (OCD) u Crnoj Gori;
- Ekspertsku radionicu: Otpornost zajednice na nasilni ekstremizam. Radionica se održala u Podgorici 20. decembra 2019. godine. Tokom radionice učesnici su radili na izradi smjernica za civilni sektor u oblasti P/SNE u sljedećim tematskim oblastima: porodica i mladi; obrazovanje; narativi; politike i istraživanja.

Na ovim događajima do sada je učestvovalo ukupno 78 predstavnika organizacija civilnog društva, akademske zajednice, medija i relevantnih institucija, koje su uljučene u sprovođenje aktivnosti u oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma (P/SNE) ili koje se indirektno bave pokretačima nasilnog ekstremizma.

U okviru programa izgradnje kapaciteta OCD tokom 2019. Forum MNE je realizovao pet trodnevnih treninga u Crnoj Gori:

I trening: Otpornost zajednice na nasilni ekstremizam, održan je od 22. do 24. jula, 2019 god. u Beranama;

II trening: Otpornost zajednice na nasilni ekstremizam, održan je od 26. do 28. septembra, 2019. u Podgorici;

III trening: Mediji u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma održan je od 27. do 29. oktobra 2019. u Podgorici;

IV trening: Razumijevanje i prevencija nasilnog ekstremizma u školama, održan je od 25. do 27. novembra 2019. god u Podgorici;

V trening: Omladinski rad u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma, održan je od 16. do 18. decembra 2019. u Podgorici.

Na treninzima je učestvovalo ukupno 116 predstavnika organizacija civilnog društva, medija, strukovnih udruženja prosvjetnih radnika i mladih.

Tokom 2019. godine na regionalnom nivou kroz projektne aktivnosti uključeno je direktno više od 500 različitih aktera koji se bave prevencijom i suzbijanjem nasilnog ekstremizma u regionu Zapadnog Balkana.

U saradnji sa partnerima i ekspertima:

- Razvijena je metodologija za mapiranje OCD koje se direktno i indirektno bave temom prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma;

- Sprovedeno je istraživanje o uključenosti OCD u programima prevencije i suzbijanja nasilnog eskremizma u šest zemalja Zapadnog Balkana. Rezultati straživanja poslužili su kao osnova za objavljivanje šest nacionalnih i jednog regionalnog izvještaja sa preporukama;

- Mapirano je 210 OCD, koje se direktno i indirektno bave temom prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma u regionu Zapadnog Balkana;

- Održan regionalni trening za trenere i razvijen kurikulum za program izgradnje kapaciteta u svih šest zemalja Zapadnog Balkana;

- Održano je 11 eskpertskih radionica širom Zapadnog Balkana koje su okupile više od 300 predstavnika relevantnih aktera (OCD, medija, lokalnih vlasti, eksperata, mladih) u oblasti prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma;

- Održava se redovna komunikacija i saradnja sa OCD na nacionalnom i regionalnom nivou i radi na uspostvaljanju i jačanju mreže OCD - tokom 2019. godine održana su dva regionalna sastanka projektnih partnera

- Sprovedeno je 29 trodnevnih treninga u cilju jačanja kapaciteta OCD za spješno planiranje i sprovođenje programa prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma u kojima je učestvovalo više od 580 predstavnika omladinskih organizacija, lokalnih organizacija civilnog društva, medijskih organizacija, strukovnih udruženja nastavnika, vjerskih zajednica itd.

Treninzima je prethodio regionalni trening za trenere koji je organizovan od 15 – 18. aprila, 2019. godine u Podgorici za edukatore iz šest zemalja Zapadnog Balkana.

Ovaj trogodišnji projekat je usmjeren na pokretanje hub-a OCD-a na Zapadnom Balkanu sa ciljem da osnaži organizacije civilnog društva (uključujući one koje se bave pitanjima mladih, ženskih prava i vjerskih organizacija) i omogući im da postanu efikasni i odgovorni društveni akteri. Organizacije će unaprijediti svoje kapacitete za implementaciju projekata i dijalog sa vlastima, utičući na politike i procese donošenja odluka koje se odnose na prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma.

Tokom perioda izvještavanja napredak i stanje projekta, Zajednice na prvom mjestu: Pokretanje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma od prevencije do reintegracije, je predstavljen na sledećim događajima:

- Interregionalna konferencija o pristupu koji obuhvata cijelo društvo u borbi i prevenciji nasilnog ekstremizma i radikalizacije. Ulaanbaatar, Mongolija, jun 2019
- Suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije - uloga edukatora u obrazovanju, Skoplje , Sjeverna Makedonija Jul 2019
- Konferencija o trenutnom stanju u polju PSNE u Evropi u organizaciji Mreže o podizanju svijesti o radikalizaciji RAN , Brisel, nov 2019
- Četvrta koordinaciona konferencija - regionalni odgovor u polju PSNE u Južnoistočnoj Evropi – RCC , Trst , dec 2019

Projekat je podržan od Evropske unije (Civil Society Facility and Media Programme 2016-2017, Consolidating Regional Thematic Networks of Civil Society Organisations, EuropeAid/154870/DH/ACT/Multi); Balkanski fond za demokratiju, projekat Njemačkog Maršalovog fonda SAD; Ministarstvo javne uprave Crne Gore.

1.2.2. Interkulturalna obrazovna razmjena u Pestalozzi dječijem selu u Švajcarskoj

Forum MNE je nastavio sa realizacijom interkulturalnih obrazovnih razmjena i u 2019. godini. Treća po redu razmjena realizovana je od 17.06. do 03.07. 2019. godine u saradnji sa dvije škole iz Crne Gore (JU Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ i JU Srednja stručna škola „21. maj“) i Pestalozzi dječijim selom, u kojem je razmjena i sprovedena.

Osim 40 srednjoškolaca iz Crne Gore, U selu je boravilo 20 srednjoškolaca iz Švajcarske. Kroz strukturirani program, kvalifikovani treneri su po principu neformalnog obrazovanja realizovali radionice u čijem su fokusu bila ljudska prava, interkulturalnost, izgradnja tima, komunikacione vještine, nenasilna komunikacija, identitet i dr.

Ono što je razlikovalo ovu razmjenu od prethodnih jeste to što su učesnici iz Crne Gore bili iz dvije različite sredine, pa je ovo bila prilika da upoznaju jedni druge, razmijene mišljenja i prevaziđu stereotipe. O iskustvu jedne učesnice možete pročitati na [sajtu](#).

Vikendi tokom razmjene su bili rezervisani za ekscurzije u sklopu kojih su posjetili: Cirihi, Sankt Galen, Lucern, Seealpsee, Rajnine vodopade i Šafhauzen.

Aktivnosti ove razmjene su nastavljene i nakon povratka u Crnu Goru. Plan akcija koji je kreiran u Trogenu je realizovan u zajednicama učesnika, a uz mentorstvo supervizora.

1.2.3. Druga generacija omladinskih aktivista

U 2019. godini konačno su se stekli uslovi za osnivanje **Privatne ustanove „Forum mladi i neformalna edukacija“** i **dobijanje licence za izvođenje Programa obrazovanja odraslih za sticanje stručne kvalifikacije Omladinski aktivista/kinja**.

Dok je tekao proces licenciranja, Forum MNE je uz podršku Ministarstva sporta i mladih realizovao obuke za drugu generaciju omladinskih aktivista. Ovaj projekat je bio usmjeren na profesionalizaciju servisa za mlade ljude (omladinski klubovi i centri) i to kroz sprovođenje akreditovanih obuka za omladinske aktiviste. Ovaj projekat je obuhvatao 3 trodnevne obuke: *osnove omladinskog rada u zajednici i omladinske politike, omladinski aktivizam i izrada projektnih prijedloga u omladinskom radu*. Osim teorijskog dijela, ovaj program je sadržao i praktični dio nakon obuka, kao i kreiranje programa i realizovanje po 10 radionica sa grupom mladih, uz mentorstvo kvalifikovanih omladinskih radnika.

Upravo je ovaj praktični dio, nešto što program izdvaja od svih ostalih. Projektom nije obuhvaćeno samo 15 polaznika, koji su upisani na početku programa, već je obuhvatao širu grupaciju građana iz različitih lokalnih samouprava, različite starosne dobi i polne strukture i to kroz sprovođenje istraživanja. Samo neke od tema koje su učesnici odabrali za istraživanje tokom praktičnog dijela su: *koliko su studenti u studentskom domu izloženi stresnim situacijama, informisanost mladih o postojanju Kancelarije za mlade u Beranama i samom programu, informisanost o omladinskoj politici, kulturne potrebe mladih, stavovi i percepcije studenata/kinja sa mjestom prebivališta van Podgorice na temu studentskog standarda u CG (kvalitet uslova u domovima, menzama, usluge prevoza), vještine komunikacije i rješavanje konflikata među mladima u Podgorici*. Istraživanja su rađena kroz minimum dvije istraživačke tehnike, na osnovu kojih su polaznici tokom trećeg modula obuka pisali projekte.

Praktični dio u vidu pisanja programa za radionice i realizacija radionica, trajao je 3 mjeseca. U ovom dijelu ostvarena je saradnja sa JU Srednjom ekonomskom školom „Mirko Vešović“, JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“, JU Srednjom ekonomsko-ugostiteljskom školom u Nikšiću, Kancelarijom za mlade i omladinskim klubom iz Berana, kao i sa omladinskim centrom iz Podgorice. Kroz set od po 10 radionica prošlo je 75 mladih ljudi, a svaki radioničarski par je imao svog mentora koji im je pružao podršku od početne do krajnje faze.

U sklopu projekta je nastao i onlajn priručnik, koji služi kao alat u kojem se mogu naći vrijednosti i kompetencije koje svaki omladinski aktivista treba da posjeduje da bi mogao da radi sa mladim ljudima. Takođe, priručnik sadrži informacije o neformalnom obrazovanju i načinima sprovođenja istog, kao i primjere konkretnih aktivnosti koje omladinski aktivisti mogu primijeniti u radu sa mladima. Priručnik je dostupan na [sajtu](#).

Festival postignuća omladinskih aktivista je jednodnevni događaj koji je zaokružio projekat i kojim smo proslavili uspjehe dvije generacije licenciranih omladinskih aktivista. Na događaju su se mogla čuti iskustva polaznika iz prve ruke, govorili su o značaju projekta za njih i na koji način stečeno znanje primjenjuju.

Ljepota festivala se ogledala i u performansima i tačkama koje su mladi izveli i time skrenuli pažnju na različite teme od važnosti za njih, među kojima su istakli vršnjačko nasilje, kako ga prepoznati i suprotstaviti se, razrješenje konflikta, kulturne potrebe mladih i tome sl.

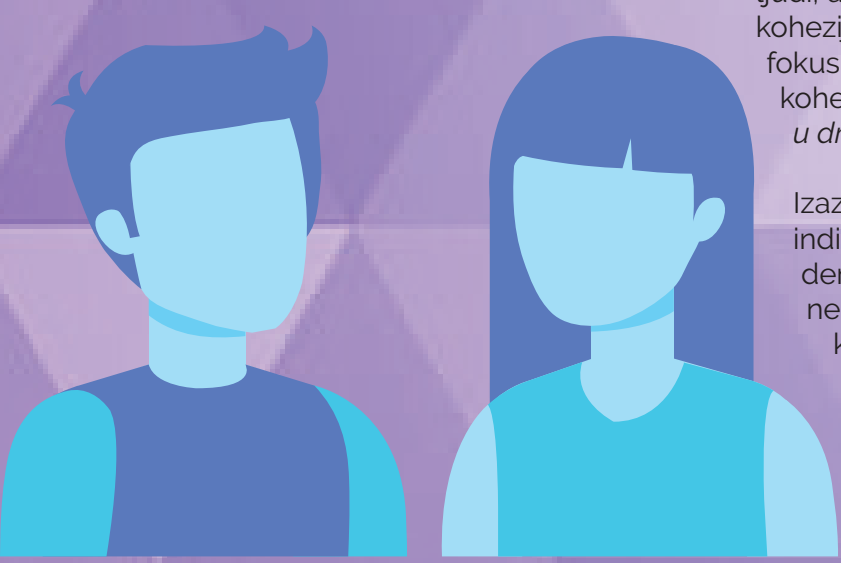

1.2.4. Omladinski dan dijaloga „Društvo po mjeri mladih“

“Dijalog za budućnost: Unaprijeđenje dijaloga i društvene kohezije u, i između Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Republike Srbije” je zajednički regionalni program koji implementiraju UNDP, UNICEF i UNESCO, a finansira ga Fond UN-a za izgradnju mira (UN PBF)

Cilj aktivnosti koje je Forum MNE sproveo, a u sklopu Dijaloga za budućnost jeste obezbjeđivanje sigurnog okruženja za mlade, kroz interaktivan rad, razgovaraju o izazovima i predlože konkretne mjere za unapređenje društvene kohezije u svojoj zajednici i društvu u cjelini.

Realizovana su 3 događaja, u 3 crnogorske regije na kojima je bilo preko 200 mladih ljudi, a razgovaralo se o samom pojmu društvene kohezije, njegovom značenju, a diskusija se fokusirala kroz 3 najvažnija indikatora društvene kohezije i to: *stabilni društveni odnosi, povezanost u društvu i opšte dobro u fokusu.*

Izazovi koji su isticali kroz sva tri navedena indikatora i kroz sve tri crnogorske regije, jesu demotivisanost mladih ljudi, koja dovodi do neuključenosti mladih, nepažnje, gubitka koncentracije, volje, želje i vjere u ono što mogu postići. Motivaciju gube u školama ili je uopšte ne dobijaju, što govori i o korjenitom problemu demotivisanosti onih koji znanje prenose.

Čak i oni motivisaniji, u većini slučajeva na pola puta odustaju jer nema željene reakcije na njihovu akciju. Tu su još i neinformisanost mladih, nepostojanje komunikacije sa institucijama, odnosno jasno targetirani problem je neuvažavanje glasova mladih ljudi.

Kao potencijalna rješenja vide unapređenje omladinskih servisa, veći broj omladinskih klubova, seminara, kurseva, radionica za sve gradove Crne Gore, za sve mlade ljude u Crnoj Gori, jer kako su istakli mladi iz sjeverne i južne regije, osim što nisu znali za postojanje ovakvih aktivnosti nisu imali ni mogućnosti uključenja u iste.

Izazovi i prijedlozi rješenja su predstavljani na događaju Dani dijaloga, koji je okupio ključne aktere institucija, civilnog sektora i mlade.

Omladinski dan dijaloga „Društvo po mjeri mladih“ realizuje Forum MNE uz podršku UNICEFA Crna Gora, a u okviru regionalnog programa Dijalog za budućnost, koji sprovode UNICEF, UNDP i UNESCO u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji uz podršku vlada ovih zemalja. Cilj programa je jačanje povjerenja u regionu kroz ostvarivanje dijaloga i preporuka u pogledu politika i djelovanja na polju zajedničkih prioriteta, pri čemu se promoviše društvena kohezija i međukulturalno razumijevanje.

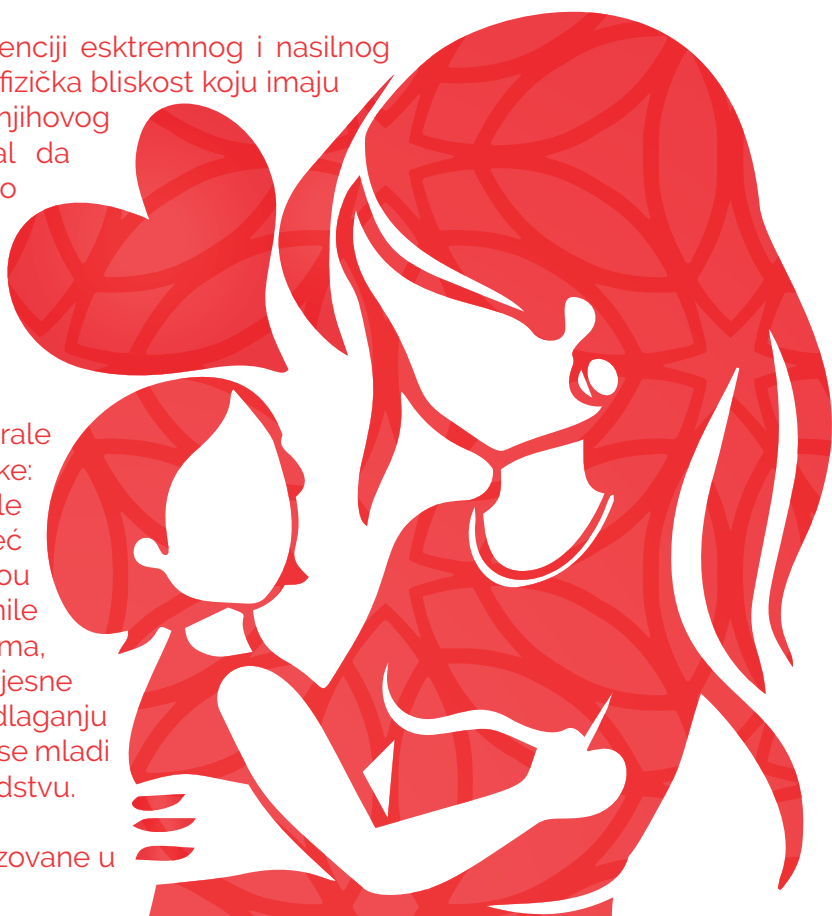
1.2.5. Škola za majke: Roditeljstvo za mir

Kako bi osnažili ulogu roditelja u prevenciji/suzbijanju nasilnog ekstremizma, u partnerstvu sa Ženama bez granica (Women without Borders) Forum MNE započeo rad na pripremnim aktivnostima za sprovođenje škola za majke: Roditeljstvo za mir.

Majke su "link" koji nedostaje u prevenciji ekstremnog i nasilnog ponašanja kod mladih. Emocionalna i fizička bliskost koju imaju sa djecom čini ih svjedocima svih faza njihovog razvoja. Iako majke imaju potencijal da intervišu ako je potrebno, često im nedostaje suštinsko znanje i samopouzdanje da prepoznaju rane znake upozorenja kod svoje djece i da djeluju.

Kao odgovor na to, Žene bez granica (Women without Borders- WwB) kreirale su i razvile model Škola za majke: Roditeljstvo za mir. Škole, nijesu škole u tradicionalnom smislu riječi, već serije radionica, na nedeljnom nivou koje povezuju majke kako bi razmijenile svoja iskustva, razgovarale o izazovima, učile jedna od druge, i postale svjesne velike uloge koju roditelji imaju u predlaganju mirnih rješenja za probleme sa kojima se mladi suočavaju u svojim domovima ili susjedstvu.

Škole će tokom 2020. godine biti realizovane u Podgorici, Nikšiću i Tuzima.

1.2.6. Servisno učenje

Pilot projekat "Servisno učenje" je sproveden u saradnji sa Fakultetom političkih nauka Univerziteta Crne Gore, Fakultetom vizuelnih umjetnosti Univerziteta Mediteran i Direktoratom za mlade (Ministarstvo sporta).

Cilj projekta je bio da doprinese uvođenju koncepta servisnog učenja u obrazovni sistem Crne Gore. Servisno učenje je način učenja koji doprinosi boljem usvajanju znanja iz oblasti uključenih u nastavni plan, ali istovremeno pomaže razvoju lokalne zajednice. Navedenim projektom je obuhvaćena grupa studenata sa partnerskih fakulteta, kao i grupa srednjoškolaca sa kojima su sprovedene dvije trodnevne obuke. Nakon toga studenti i srednjoškolci su se podijelili u 9 grupa i odabrali zajednice u kojima su sproveli istraživanje. Zatim su kreirali i sproveli projekte u skladu sa rezultatima sprovedenih istraživanja.

U januaru 2019. godine je organizovana fokus grupa sa profesorima partnerskih fakulteta. Tokom fokus grupe razgovaralo se o ulogama studenata kako na fakultetima tako i u društvu generalno, o tome koliko je praksa zastupljena u obrazovnim programima, kao i promjenama koje su bile prisutne kod studenata, učesnika projekta Servisno učenje. Rezultati fokus grupe su bili sastavni dio izvještaja koji je sadržao analizu rezultata upitnika koji su sprovedeni prije početka i po završetku projekta sa svim učesnicima.

Tokom 2019. godine Forum MNE je u saradnji sa organizacijom CLAYSS nastavio sa promovisanjem koncepta Servisnog učenja i planiranjem narednih aktivnosti. Osim toga, predstavnica Foruma MNE je učestvovala u Sedmici Servisnog učenja, u septembru, u Buenos Airesu, pri čemu je organizovan i sastanak članova Mreže servisnog učenja u Jugoistočnoj Evropi.

1.2.7. Podijeljena prošlost zajednička budućnost

Aktivnosti projekta *Podijeljena prošlost zajednička budućnost*, koji se sprovodio u sedam zemalja Zapadnog Balkana i Turske, kao i u Sloveniji, Hrvatskoj i Austriji, nastavljene su i tokom 2019. godine.

U toku 2019. je u Podgorici održana radionica Regionalna Socijalno Inovaciona Laboratorija, koja je okupila predstavnike 5 različitih sektora iz svih 7 zemalja. Cilj radionice je bio izrada 7 socijalnih inovacija na nivou prototipa i ispitivanje metodologije razvoja socijalnih inovacija u oblasti mira i pomirenja, te testiranje međusektorskog pristupa i ko-dizajna.

Nakon radionice uslijedio je i Trening za trenere koji je održan u Albaniji, a na kom su učestvovala dva predstavnika iz Crne Gore, nakon čega su, uz podršku Foruma MNE, organizovali Nacionalni trening za organizacije civilnog društva.

Nacionalni trening organizacija civilnog društva učesnicima je ponudio: Kvalitativan proces razvoja društvenih inovacija u kojem su se treneri pobrinuli da ideja prođe sve nivoe od ideje do faze prototipa; Ekskluzivnost u primjeni sa potpuno novom metodom osmišljanja rješenja, koju mogu koristiti u različitim prilikama i procesima; Bolje razumjevanje korisnika i pogledi iz druge perspektive i sl.

Nakon Nacionalne radionice kreiran je video koji daje više informacija o samom modelu socijalne inovacije, a učesnicu su govorili o svojim idejama i pozitivnim stranama novog modela.

Tokom 2018. godini objavljen je i poziv za dodjelu malih grantova, pa smo u 2019. godini radili na promociji projekata koji su podržani kroz pomenuti program. Uspješne priče možete pročitati ovdje.

Ovaj projekat je počeo sa realizacijom u januaru 2016. godine, a realizuje ga 18 partnera kroz projektni konzorcijum koji uključuje nevladine organizacije, istraživačke institute, fondacije, resursne centre, Erasmus NA, te 13 pridruženih poslovnih partnera.

1.3.PROGRAM

ODRŽIVI RAZVOJ/SOCIJALNO PREDUZETNIŠTVO

Održivi razvoj kao ideja razvoja koji zadovoljava sadašnje potrebe, ali koji uzima u obzir i potrebe budućih generacija, jedan je od ključnih principa kojim se rukovodi organizacija Forum MNE. Doprinos konceptu održivog razvoja i društvene odgovornosti, Forum MNE promoviše kroz brojne akcije koje zagovaraju učešće građana na volonterskoj osnovi i doprinos zajednici kroz različite segmente društvenog angažmana. Forum MNE radi na razvoju svijesti pojedinaca i kolektiva o posljedicama odluka i ponašanja na društveno i prirodno okruženje.

Organizacija ima sopstvene regulatorne mehanizme koji su u skladu sa nacionalnim i međunarodnim propisima kada je riječ o pitanjima radnih prava, ljudskih prava, zdravlja i bezbjednosti, te zaštiti životne sredine, borbe protiv devijantnih društvenih pojava, kao i o dobrovoljnim inicijativama kojima se podržavaju projekti lokalne i šire društvene zajednice. Organizacija vjeruje da se kvalitetne socijalne, ali i politike koje se tiču ostalih segmenata društva, mogu dobiti samo ako u njihovom kreiranju učestvuje cjelokupna zajednica. Svi građani trebaju biti upoznati sa pravom da u skladu sa svojim mogućnostima daju doprinos u izgradnji socijalno odgovorne ali i ekonomski održive države.

Forum MNE je jedna od organizacija članica mreže Društveno odgovornih preduzeća u Crnoj Gori (DOP) u sklopu koje od 2013. godine učestvuje aktivno u sprovođenju strategije održivog razvoja kroz aktivnosti mreže. Jedna od kontinuiranih aktivnosti je prikupljanje i reciklaža kancelarijskog i novinskog papira. Organizacija aktivno učestvuje u realizaciji Milenijumskih razvojnih ciljeva, u prvi plan stavljajući učešće mladih ljudi i stvaranje uslova za iskazivanje njihovih punih potencijala, te realizaciju seta mjera i aktivnosti usmjerenih na smanjenje nezaposlenosti mladih.

1.3.1. Jačanje strukture zajedničkog upravljanja Mladih savjetnika

U 2019. godini nastavili smo sa osnaživanjem Mladih savjetnika-tijela Forum-a MNE, koje je osnovano u 2018. godini, nakon realizovanja

Omladinskog kampa u prirodi. Ovo tijelo je osnovano na inicijativu mladih i broji 15 članova iz različitih gradova Crne Gore.

1.3.1.1. Jesenja akcija sadnje

Spoznaja i briga o prirodi jeste jedna od ideja koju zagovara Forum MNE, u radu sa mladim ljudima. Tako je grupa mladih savjetnika u 2019. godini bila usmjerena i posvećena održavanju i uređenju kamp prostora. Tokom, jesenje akcije uz pomoć agronoma, savjetnici su naučili kako pravilno pripremiti sadnice za zimski period, zamijenili su neuspjele sadnice, novim, a ovo je bila idealna prilika i okruženje za izgradnju tima i zajedničkog upravljanja.

1.3.1.2. Obuka za komeadžment

Za istu grupu mladih organizovan je i trening za zajedničko upravljanje. Cilj treninga je bio da se savjetnici na aktivniji i strukturiraniji način uključe u proces donošenja odluka. Samo neke od tema koje su bile u fokusu treninga su: uloga omladinskih struktura i civilnog društva, mehanizmi i alati za učešće mladih (sa akcentom na ko-menađment i strukturirani dijalog), važnost saradnje, uključenosti, transparentnosti, a govorilo se i o pregovaračkim vješinama.

1.3.1.3. Prijem novih članova

Od septembra mjeseca, Forum MNE je proširio bazu novih članova i uključio 18 mladih. Operativni plan je razvijen i predstojeći rad će se fokusirati na podizanje njihovih kapaciteta. Radiće se na komunikacionim vješinama, organizacionim, na razvoju kritičkog mišljenja, kako biti proaktivan, nakon čega će se priključiti grupi Mladih savjetnika. Osim redovnih mjesečnih sastanaka i obuka, mladi su se pridružili različitim akcijama u zajednici.

2. PARTNERSTVA

U 2019. godini Forum MNE je ostvario saradju sa drugim organizacijama, kroz različite projekte, od kojih izdvajamo:

2.1. Seanema Youth 2019

Drugu godinu za redom, Forum MNE je partner organizaciji Ja djelujem iz Ulcinja, koja realizuje Seanema filmski festival. Koncept ovog festivala je i ove godine bio edukativnog karaktera, u okviru kojeg su se realizovale radionice za mlade na temu produkcije i kritičkog posmatranja filma. Tema festivala ove godine bila je inkluzija.

Novina ovogodišnjeg festivala jeste i prekogranična saradnju, između organizatora 2 festivala, **Seanema filmskog festivala i Valjevskih filmskih susreta**. Edukativni program je dobio finansijsku podršku Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO), a cilj projekta je edukacija mladih iz Kolubarskog regiona i iz Crne Gore na polju filmskih radionica sa ciljem razvoja interkulturalnog dijaloga kroz jezik umetnosti.

U periodu septembar-decembar, aktivnosti ovog projekta su okupile 30 mladih iz Crne Gore i Srbije. Prva faza obuhvatila je festival u Ulcinju, gdje su mladi započeli edukativne radionice na temu produkcije, i snimili prvi dio filma „Bijeg od stvarnosti“, uz mentorstvo producentkinje Biljane Vušović i rediteljima Pavlom Simonovićem i Sabirom Kanaćijem. Nastavak filma sniman je tokom festivala Valjevskih filmskih susreta u Valjevu, gdje je ista grupa mladih, ovoga puta snimala sa rediteljem Kostom Đorđevićem, direktorkom fotografije Bojanom Andrić i producentkinjom Andrijanom Sofranić.

U sklopu ovog projekta, Forum MNE je bio partner u dijelu koordinatora mladih.

2.2. You Facilitating You

Forum MNE je bio partner na Erasmus+ projektu kroz program KA1 mobilnost omladinskih radnika. Projekat je realizovala POPEDU organizacija iz Austrije, u partnerstvu sa sljedećim organizacijama: Rumunije (Asociatia GEYC), Poljske (FRATERNITAS), Sjeverne Makedonije (Center for Intercultural i Dialogue Association), Kosova (Qendra e Aktivizimit te Rinise), Portugala (DYPALL Network), Italije (Scambi Europei), Italije (Green Spirit), Crna Gora (Forum MNE). U sklopu projekta realizovan je trening za omladinske radnike/ce na temu razvoja fasilitatorskih vještina, kreiranih po njihovoj mjeri i njihovim identifikovanim potrebama.

Trening je održan u Beču, na kojem su učestvovalе predstavnice Foruma MNE koje rade na programima sa mladima i za mlade.

2.3. Praksa studenata Fakulteta političkih nauka

I u 2019. godini je nastavljena saradnja sa Fakultetom političkih nauka, pa je 35 studenata realizovalo svoju praksu u sklopu Forum-a MNE.

3. OSTALE AKTIVNOSTI

Tokom 2019. godine Forum MNE je realizovao i/ili bio učesnik/partner u nizu drugih aktivnosti/mreža kao što su:

3.1. Podrška realizaciji aktivnosti KulturKontakta u Crnoj Gori

Forum MNE je i tokom 2019. godine nastavio saradnju i pružio logističku podršku prilikom realizacije obuka za predstavnike srednjih stručnih škola, a u sklopu programa koje sprovodi KulturKontakt iz Austrije. U pitanju su dva projekta:

1. Regionalni projekat „Učinkovito osiguranje kvalitete kroz uspješno upravljanje promjenama – izgradnja kapaciteta za direktore/ice srednjih stručnih/tehničkih škola“. Cilj projekta je jačanje kompetencija direktora/ica potrebnih za efikasan proces upravljanja kvalitetom, te upravljanje promjenama u srednjim stručnim/tehničkim školama.

Projekat „Podrška inkluziji u stručnom obrazovanju“, čiji je cilj unapređenje uslova u srednjim stručnim školama za uključivanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama u redovan sistem obrazovanja.

Tokom 2019. godine ukupno je realizovano 10 radionica i jedan događaj.

3.2. Izrada istraživačke agende za proučavanje nasilnog ekstremizma na Zapadnom Balkanu

U saradnji sa Resolve mrežom, Kosovskim centrom za bezbjednosne studije i Američkim institutom za mir, u cilju razmjene iskustava i definisanja prioriteta i izazova za dalje istraživanje u oblasti nasilnog ekstremizma na Zapadnom Balkanu, Forum MNE je organizovao dvodnevni regionalni događaj Izrada istraživačke agende za proučavanje nasilnog ekstremizma na Zapadnom Balkanu. Događaj je organizovan od 10-12. aprila, 2019. godine u Podgorici, a okupio je relevantne praktičare i istraživače iz regiona.

3.3. Globalno obrazovanje

Forum MNE je od 2013. godine član mreže Globalnog obrazovanja. Sjeverno-južni centar (North South Centar) je parcijalni sporazum Savjeta Evrope, a cilj centra je da razvije, poboljša i održi strategije i izgradnju kapaciteta za globalno obrazovanje s fokusom na institucije i stručnjake u polju globalnog obrazovanja u formalnom, neformalnom i informalnom sektoru.

Forum MNE je 27. i 28. juna 2019. godine bio domaćin regionalnog seminara za globalno obrazovanje. Regionalni seminari održavaju se od 2009. godine.

Pored Foruma MNE, Crna Gora, za sada, broji još 4 partnera za Globalno obrazovanje i to: Ministarstvo prosvjete, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za školstvo, Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Skupštine Crne Gore, Centar za obuku i obrazovanje.

Cilj sastanka bio je da se izrade preporuke za bolju implementaciju programa za globalno obrazovanje u regionu. Fokus seminara je bio na teme:

- Obrazovna politika i razvoj obrazovnih programa
- Profesionalno usavršavanje nastavnika (i edukatora) i podrška u osiguranju kvaliteta
- Podizanje svijesti o značaju globalnog obrazovanja i razvoj pedagoških alata za globalno obrazovanje

U 2019. godini je realizovana i Prva nacionalna konferencija posvećena globalnom obrazovanju.

Na konferenciji su date smjernice prosvjetnim radnicima kako da u radu sa učenicima realizuju ciljeve globalnog obrazovanja. Bilo je i korisnih informacija: koji su aktuelni sajtovi, literatura, kao i program stručnog usavršavanja za nastavnike koji se bave ovom problematikom. Najavljeno je i nekoliko konkursa u vezi sa globalnim obrazovanjem gdje će učesnici imati priliku da prikažu implementaciju ovog programa u praksi.

Prvu nacionalnu konferenciju o globalnom obrazovanju u Crnoj Gori podržali su partneri za Globalno obrazovanje u Crnoj Gori: Ministarstvo prosvjete Crne Gore, Zavod za školstvo, Centar za obuku i obrazovanje CG, Forum MNE, Centar za stručno obrazovanje Crne Gore, Skupština Crne Gore, Ministarstvo sporta i mladih i Unija srednjoškolaca Crne Gore. Njihovi predstavnici govorili su na temu globalnog obrazovanja, svako iz svog ugla.

U novembru 2019. godine je održana konferencija posvećena nedjelji globalnog obrazovanja.

3.4. Obilježavanje dana Planete Zemlje

Forum MNE je podržao akciju uređenja dvorišta Resursnog centra za djecu i mlade „Podgorica“. Akcija „Budi i ti dijete proljeća“ je sprovedena 24. aprila, a sastojala se iz niza aktivnosti: farbanje ograde, sadnja cvijeća, ekološko-likovna radionica, recitovanje poezije i druženje.

Saradnja Resursnog centra i Foruma MNE je nastavljena tokom cijele godine. Aktivni članovi Foruma MNE su, dva puta nedjeljno volontirali u Resursnom centru, kreirali i sprovodili aktivnosti za slobodno vrijeme, za djecu i mlade korisnike ustanove.

3.5. Akcioni dan

Akcioni dan je aktivnost koju realizuje Unija srednjoškolaca Crne Gore (UNSCG), uz podršku SHL (SCHULER HELFEN LEBEN) fondacije iz Berlina. U sklopu ove akcije, Forum MNE je učešćem obezbijedio prostor da 10 mladih ljudi zaradi dnevnicu i time obezbijede sredstva za finansiranje projekata učeničkih parlamenata svojih škola u Crnoj Gori.

3.6. Mladi razgovaraju sa EU ekspertima

Peer Review misija o kapacitetima Crne Gore u oblasti borbe protiv terorizma i nasilnog ekstremizma boravila je u Crnoj Gori od 26. do 29. novembra 2019. godine, sa ciljem da obezbijedi procjenu strateškog i zakonodavnog okvira, kao i institucionalnih i operativnih kapaciteta pravosuđa, obavještajnih agencija i organa za sprovođenje zakona u ovoj oblasti iz perspektive pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

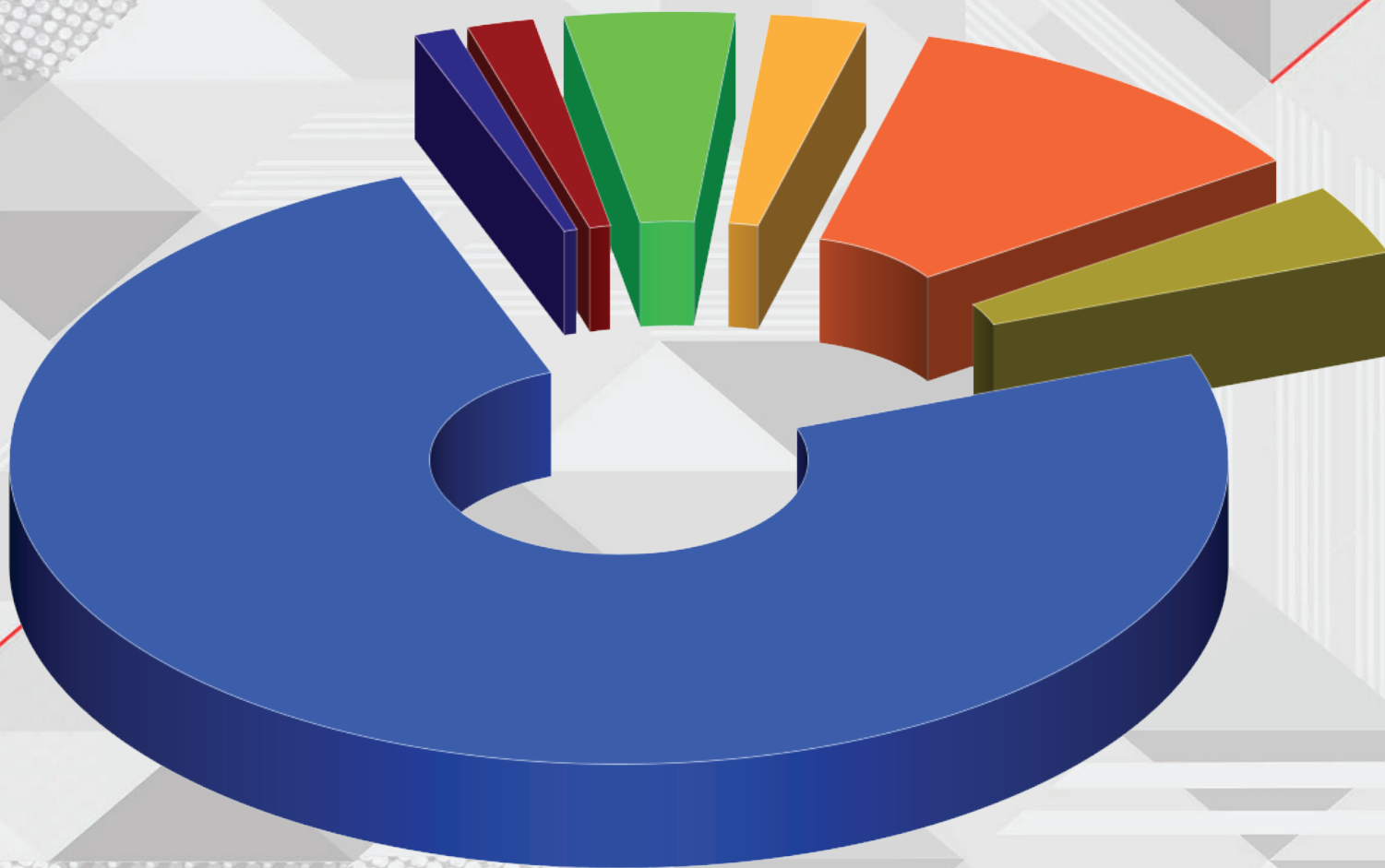
Sastali su se i sa mladima, gdje su razgovarali o načinima prevencije i suzbijanja nasilnog ekstremizma.

Tokom sastanka predstavljene su neke od realizovanih aktivnosti za mlade, razgovaralo se o planovima za naredni period, a bilo je riječi i o trenutnim izazovima sa kojima se susreću mladi u Crnoj Gori.

4. FINANSIJSKI PREGLED I PREGLED DONATORA – 2019. GODINA

Fondacija braće Rockefeller	55256,25
KulturKontakt	18258,00
Evropska Komisija	361377,41
Pestalozzi Foundation	5300,01
Resolve network	8621,18
Unicef	21844,00
Ostale donacije	12399,15

Ukupno: **483056,00**

5. TIM FORUMA MNE

